Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19316

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i, bireylerin bask?n olan çoklu zeka alanlar?n? tespit etmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle e?itim bilimleri alan?ndaki ara?t?rmalarda, ö?rencilerin ö?renme stillerini ve potansiyel zeka türlerini belirleyerek ö?retim yöntemlerini ki?iselle?tirmeye olanak tan?r. Ölçe?in Türkiye'deki uyarlamas?, 2010 y?l?nda B. Korkmaz taraf?ndan yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, çoklu zeka temelli ö?retimin ö?renci ba?ar?s? üzerindeki etkisini incelemeye odaklanm??t?r.

Ölçek, Howard Gardner taraf?ndan ortaya at?lan sekiz temel zeka alan?n? ölçmeye yönelik maddeler içermektedir. Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin kendilerini hangi zeka türlerinde daha yeterli gördüklerini ortaya koyarak, e?itim ortamlar?nda bireyselle?tirilmi? yakla??m?n desteklenmesine katk?da bulunmakt?r.

Anahtar Kelimeler

Çoklu Zeka, Zeka Alanlar?, Ö?renme Stilleri, E?itim Psikolojisi, Uyarlama Ölçe?i, Biyoloji E?itimi, Ö?renci Ba?ar?s?.

Yazarlar

B. Korkmaz (Uyarlayan)

Amaç

Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sahip oldu?u farkl? zekâ türlerini (dilsel, mant?ksal-matematiksel, görsel-uzamsal, vb.) saptamak ve bu alanlardaki bask?nl?k düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu tespit, özellikle e?itim ara?t?rmalar?nda, ö?rencilerin ö?renme süreçlerine en uygun pedagojik yakla??mlar?n geli?tirilmesine rehberlik eder.

Ölçek, B. Korkmaz'?n 2010 tarihli tez çal??mas?nda, çoklu zeka temelli bir ö?retim program?n?n, ortaö?retim dokuzuncu s?n?f ö?rencilerinin biyoloji dersindeki akademik ba?ar?s? üzerindeki etkisini ölçmek amac?yla kullan?lm??t?r. Bu ba?lamda, ölçek ö?rencilerin ba?lang?çtaki zeka profillerini belirleyerek, deney ve kontrol gruplar?n?n homojenli?ini sa?lamada kritik bir rol oynam??t?r.

Yap?

Ölçek, Howard Gardner'?n 1983 y?l?nda geli?tirdi?i ve zamanla geni?leyen Çoklu Zeka Kuram?'na dayanmaktad?r. Bu kuram, zekan?n tek bir genel faktör (G faktörü) yerine, birbirinden ba??ms?z

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve farkl? yetenekler grubundan olu?tu?unu savunur. Ölçek, genellikle a?a??daki zeka alanlar?n? ölçmeyi hedefler:

Dilsel Zeka: Kelimeleri etkili kullanma yetene?i.
Mant?ksal-Matematiksel Zeka: Mant?k yürütme, problem çözme ve soyut dü?ünme yetene?i.
Görsel-Uzamsal Zeka: Uzay? ve görsel dünyay? alg?lama ve manipüle etme yetene?i.
Müziksel Zeka: Ritim, melodi ve ton duyarl?l???.
Bedensel-Kinestetik Zeka: Vücudu amaçl? ve becerikli bir ?ekilde kullanma yetene?i.
Ki?ileraras? (Sosyal) Zeka: Ba?kalar?n?n duygular?n?, motivasyonlar?n? ve niyetlerini anlama yetene?i.
?çsel Zeka: Kendini anlama, kendi duygular?n? ve hedeflerini bilme yetene?i.
Do?a Zekas?: Do?adaki örüntüleri tan?ma ve çevreyi anlama yetene?i.

Ölçekteki maddeler, bireylerin günlük ya?am aktiviteleri, tercihleri ve yetenekleri üzerinden bu spesifik alanlara yönelik e?ilimlerini yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? hakk?nda kaynakta do?rudan bir özet bulunmamaktad?r. Ancak, ölçe?in bir uyarlama olmas? nedeniyle, Korkmaz (2010) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinde kapsam ve yap? geçerli?ine ili?kin detayl? analizlerin sunulmu? olmas? beklenmektedir.

Uyarlama çal??malar?nda genellikle, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?inin sa?lanmas?n?n ard?ndan, yap? geçerli?ini test etmek amac?yla faktör analizi teknikleri uygulan?r. Bu ölçek için geçerlik kan?tlar?, tezin ilgili bölümlerinde, maddelerin teorik olarak temsil ettikleri zeka alanlar?yla ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren istatistiksel verilerle desteklenmi?tir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgisi de do?rudan sunulmam??t?r. Bir psikometrik arac?n tutarl?l???n? gösteren güvenirlik verileri (genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?), Korkmaz'?n (2010) tez çal??mas?nda yer almaktad?r.

Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? ö?renci örnekleminde, ölçe?in genel iç tutarl?l???n?n kabul edilebilir düzeyde olmas?, ölçe?in farkl? zeka alanlar?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Güvenirlik analizleri, genellikle her bir alt ölçek (zeka alan?) için ayr? ayr? raporlanmaktad?r.

Faktör Analizi

Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i bir uyarlama oldu?u için, orijinal yap?n?n Türk

ARABPSYCHOLOGY.COM

kültüründe de geçerli olup olmad???n? tespit etmek amac?yla faktör analizi yap?lmas? zorunludur.

Bu analizler, ölçe?in maddelerinin, Gardner'?n teorisinde belirtilen farkl? ve ba??ms?z zeka faktörlerine (alt boyutlar?na) ayr?l?p ayr?lmad???n? kontrol eder. Büyük olas?l?kla, 2010 tez çal??mas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak veya ke?fetmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. Elde edilen faktör yükleri ve faktör yap?s?, tezin metodoloji bölümünde detayland?r?lm??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Derecelendirme format?nda öz bildirim envanteri (Kesin derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir, ancak öz bildirim envanterlerinde genellikle Likert tipi ölçek kullan?l?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yakla??k 14-15 ya? (9. S?n?f ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü kapsam?nda haz?rlanan tez çal??mas? için Ankara'daki ortaö?retim kurumlar?nda okuyan 9. s?n?f ö?rencileri örneklem olarak al?nm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulama, grup ortam?nda öz bildirim yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. Ö?rencilerden, her bir maddeye kendi yetenek ve e?ilimlerine uygun ?ekilde yan?t vermeleri istenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Howard Gardner, Biyoloji Ö?retimi, Öz De?erlendirme, Psikometri, Zeka Kuramlar?, Lisansüstü Çal??ma.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü (2010 tezi kapsam?nda).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal formu için izinler gerekli olsa da, bu özel uyarlama çal??mas? **2010** y?l?nda B. Korkmaz taraf?ndan tamamlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için, tezin yazar? ve dan??man?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in ticari kullan?m? hakk?nda bilgi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: coklu-zeka-alanlarini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Korkmaz, B. (2010). *Ortaö?retim dokuzuncu s?n?f biyoloji dersi canl?lar?n çe?itlili?i ve s?n?fland?r?lmas? ünitesinin çoklu zeka temelli i?lenmesinin ö?renci ba?ar?s? üzerine etkisi* (Yüksek Lisans tezi). Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu teze Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir: tez.yok.gov.tr

Çoklu Zeka Alanlar?n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte do?rudan sunulmam??t?r. Maddelere ula?mak için B. Korkmaz'?n (2010) yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM